

SPLAV!

Sobotecký pravidelný
lehce avantgardní věstník

číslo 8 10. 7. 2010 ročník 12

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník
Vychází v Sobotce během 54. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od 3. do 10. 7. 2010. Cena 10 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milady Horákové 123,
160 00 Praha 6, IČ 26674122.

Redakce: Tereza Botlíková, Anna Buchalová, Antonín Handl,
Helena Kunčarová, Radek Ocelák, Jan Prokopius, Vít Proko-
pius, Michal Sedláček, Lucie Šťastná, Kateřina Veselovská,
Martin Vlček

www.splav.cz

splav.redakce@gmail.com

Evidenční číslo MK ČR E 15812

Závěrečný úvodník

Pochopený komiks; nezměněný program; polo-prázdná solnice; svěží spořitelna; rezerváční systém; ranní nokturno; pomalá gondola; přirozený přednes Alfreda Strejčka; precizní intonace Besedy; mladý Hraše; zamklý Sikora; usměvavý Bílek; střízlivý Hájek; opilý Lomoz; nepopulární Šlupka; teplá sprcha na koupališti; studený Kříkava; barevný Splav!, precizní Rak; zahrada bez okna; cukrárna bez fronty; Sobotka bez Svijan; čistá kašna; voňavé záchodky; lákavý jídelníček; počasí pro všechny; Mácha s tváří; *Cikáni* se zvukem; Lori Máchová; Milka Šrámková; nonstop internet; radostné vstávání; uklizená redakce; článek od Heleny; Josefova organizace; pozorné publikum; vypnuté mobily; focení bez blesku; růže bez trní; Mácha bez picání; sobotecké turistické značky; vlídní místní v podloubí; stručná Nýdrová; progresivní Šolcárna; sebekritika pamětníků; vzpomínky bez sentimentu; ŠS bez Hejnových; zábavný večer dílen.

odpočatá redakce

Děkujeme

Honzovi za vše
 Íčku za vše
 Okýnku za vše
 Knihovně za vše
 Googlu za vše
 Tomáši Hejzlarovi za nic
 Hynkovi a Henrymu za pizzání
 Heleně za alergii
 Hadžimu za samolebky
 Davidkovi za internet
 Wonderce za zdroj
 Nelly za makra
 Konrádovi za *Příručku*
 Mapám.cz za kilometráž
 Martě a Helce za trénink
 Igelitce za to, že opět přišla
 Ponorce za to, že letos nepřišla
 Nebeskému za čtverečky
 Lomozovi za Hm...
 Hm... za *Známku folku*
 Budžesovi za *Máj*
 Topinkovi za scénář
 Máchovi za *Deníky*
 Jídelně za snahu o zapojení zeleniny
 Kněžmostu za řezníka
 Poště za česnečku
 Cukrárně za vše
 Všem těm skvělým lidem z minulosti za minulost
 Paní Nýdrové za vrchol letošního ročníku
 Karlu Hynkovi, Fráňovi a hostům za účast v komiksu

Chodíme s Máchou: Součet

Včerejším dílem Máchův tréninkový program končí. Příznivcům fitness rubriky děkujeme za podporu. Pokud jste naplánované denní pochody absolvovali přesně podle propozic, ušli jste celkem 261 km a spálili 12 305 kalorií.

Tereza Botlíková

Stalo se

Opět bylo vedro. Básnička Pavla od dybbuku na sebe prozradila úplně všechno. Účastníci ŠS byli včera ve 22.00 podrobeni ultimátnímu testu shovívavosti. Uplynulo právě 380 dní od smrti krále popu. Ondřej Černoš se stal starostou sokolovny. René se nedostal do finále. Holky se líbaly. Hošek junior už ví, jak si vybrat ženu. Jistý novinář je rudá svině.

vat, co má očekávat, aby se případně nedivil nebo nebyl tak trochu zklamán z pocitu jakéhosi neurčita a nejasna? Má snad ŠS být jen příjemným letním setkáním lidí, kteří rádi čtou knihy, poslouchají rozhlas, chodí do divadla, na přednášky a na koncerty?

Pokud tomu tak opravdu je, jedním z velkých kazů na celkové pohodě tohoto prázdninového pobytu bylo ubytování na městském koupališti. Nechat účastníky festivalu bydlet v zařízení, jehož provozovatel si dovolí zapínat platícím hostům teplou vodu jen na cca 2 hodiny denně, takže se lidé v parných letních dnech nemohou ani pořádně osprchovat, považují ze strany organizátorů za naprostou neúctu k zájemcům o dění na Šrámkově Sobotce. (S jinými ubytovacími zařízeními nemám osobní zkušenost, proto vy, co nebydlíte na koupališti, mi odpusťte, vaše ubytování je možná mnohem lepší.)

Na závěr bych rád poděkoval spolku lidí, kteří pečují o Šolcův statek. Je to skutečná oáza města Sobotky a krásná ukázka citlivé péče o kulturní dědictví.

A také děkuji Divadlu SoLiTEater Praha za inscenaci *Svou vlastní ženou* a kapelám Condurango a HM... za výborné koncerty.

Daniel Razím

Vážená Lucie, vážený Jane,

 po předvěrejších recenzích na koncert vokálního „dua“ Two Voices si vás vážíme ještě víc. Mrzí nás ale, že vy nemáte šanci vážít si nás, protože jste si ne všimli, že ne všichni byli nadšeni výkonem dvou subret a jejich sekundantů. Ze šestičlenného Vackogangu tři po zralé úvaze od představení odstoupili, jeden odešel po přestávce, další neodešel jen proto, že by se nudil v Maštali, a poslední zůstal, protože po třech dnech prosezených na podlaze v solnici nebyl pro celkovou ztuhlost schopný pohybu. Po přečtení vašich recenzí si připadáme méně osamocené, a bude-li třeba, přijdeme vás i bránit.

Jménem Vackogangu:

Dagmar, Apolena, Tobiáš a Viola Vackovi

PROGRAM

9.00 Městské divadlo

Dětská dílna

Závěrečné vystoupení

Představení *Pohádky do kapsy* bylo zrušeno.

JÍDELNÍČEK

Snídaně

Med, máslo, houska

Oběd

Hovězí vývar s celestýnskými nudlemi

Rizoto z kuskusu a vepřového masa, sýr, červená řepa

Víme to první!

Redakci Splav!u se podařilo zjistit, že již dnes je známo téma příští Šrámkovy Sobotky: je jím „Mýtus a literatura“. Pokud byste chtěli svými nápady a podněty přispět k utváření podoby Sobotky pro rok 2011, napište je na adresu info@sramkovasobotka.cz.

Tajemství BN

Erben, Tyl, Nebeský, Frič. Němcová. Bendl Stránický. Spojující prvek: česká literatura (především) první poloviny 19. století. Většinou Máchovi současníci. A protože po celém tom máchovském týdnu člověk uvítá alespoň drobnou změnu, byla účast na včerejší přednášce navzdory ranní hodině poměrně hojná. Dozajista jen málokdo tušil, co se skrývá pod těmi „satirickými Rachejtlemi“, které byly v programu zapsány na poslední plnohodnotný festivalový den. A protože i prof. Jaroslava Janáčková zřejmě předvídala, jaké bude všeobecné povědomí o této malé kapitole v českých literárních dějinách, začala možnými výklady slova „rachejtle“:

1. výbušná raketa vytvářející zvukové a světelné efekty (v dnešním slova smyslu),
2. ošklivá stará žena,
3. amatérsky vyrobená výbušnina zabalená do papíru (používaná např. během Francouzské revoluce; podle Jungmannova slovníku slovo mající původ v italštině),
4. (vychází z výkladu č. 3) satirický časopis, vydávaný Františkem Kastránkem v Jičíně v letech 1854 a 1855.

To už přítomným pomalu svítalo. Přednáška pojednávala především o Boženě Němcové, jejímu vztahu k Václavu Čeňku Bendlovi Stránickému a almanachu *Rachejtle*. Ve výkladu se také opakovalo jméno výše již uvedeného vydavatele Františka Kastránka a samozřejmě také jméno Josefa Václava Friče, spjatého především se známějším almanachem *Lada Nióla*.

Janáčková se nejdříve pokusila nastítnit posluchačům politickou situaci v českých zemích v polovině devatenáctého století, kdy byl po revoluci Karel Havlíček Borovský deportován do Brixenu a kulturně angažovaná část společnosti se rozdělila na dva pomyslné tábory – takzvanou pražskou vlasteneckou rotu, loajální s rakouskou vládou, a první českou bohému, skupinu, která jako první oficiálně prohlásila, že chce žít volným, ničím nelimitovaným životem (ti, co mj. vydávali *Rachejtle*). Druhá skupina se navíc tvářila lidově, tvrdila, že hovoří za prostý lid, čímž si některé vrstvy obyvatel značně naklonila. Do ní patřili i Božena Němcová a její blízký přítel Václav Čeňk Bendl Stránický alias Fabián Čočka. Po literárním útlumu souvisejícím s bachovským absolutismem byli všichni nabiti odvahou psát literaturu exaltovanou, satirickou, ironizující. Již druhé vydání *Lady Nióly* bylo policií Václavu Fričovi zakázáno, jeho družina se rozpadla – a právě v tom momentě začala spolupráce Němcové a Bendla.

Z jejich korespondence je zřejmé, že si byli skutečně velice blízcí, mladičkový Bendl Němcovou bavil, učil ji psát

Poprvé na Šrámkově Sobotce

Šrámkova Sobotka se koná už po 54., a já jsem ji letos navštívil poprvé, proto bohužel nemám srovnání, jak vypadaly předcházející ročníky, v čem byly více – či méně – podařené než ten letošní, ale z vyprávění dlouholetých návštěvníků-pamětníků začínám mít neodbytný dojem, že nejlepší Sobotky už zřejmě byly. Kdy? Vloni, předloni, před dvaceti, třiceti lety... V čem je ale ta letošní jiná a snad i o něco horší, mi bohužel nikdo nedokáže vysvětlit. Rád bych se proto se čtenáři Splav!u podělil o několik zcela subjektivních postřehů ze své první návštěvy. Jen podotýkám, že veškeré mé kritické názory tu nebudou napsány ze zlé vůle a škodolibosti, ale jen jako podnět k případné diskusi a zamyšlení, a že nesrovnávám letošní Sobotku s těmi minulými – vnímám ji prostě takovou, jaká je.

Letošní máchovské téma ŠS ve spojení s půvabným přírodním prostředím Českého ráje nabízelo úžasné možnosti k tvůrčí činnosti dílen. Těšil jsem se např. na typický máchovský výlet nebo na kulturní programy (koncerty, čtení, přednesy) v méně obvyklém prostředí zdejších lesních a skalních zákoutí nebo třeba hradu Kosti, zámečku Humprecht... prostě jsem očekával trochu máchovské rozevlátosti, fantazie a romantismu. Nic takového se ale nekonalo a veškerý program se odehrál (kromě varhanního koncertu v Oseku) pouze na tradičních místech v Sobotce. Škoda.

Některé zdejší prostory totiž nejsou pro pořádání kulturních akcí bohužel právě nejvhodnější. Tím mám na mysli např. sokolovnu a spořitelnu. Protože ani jedna z obou budov není klimatizována, publikum se během kulturní produkce cítí skoro jako v sauně. Sokolovna je krom toho obrovitý neosobní sál, kde se během divadelních představení jakákoli atmosféra a kontakt s publikem naprosto vytrácejí.

Vzhledem k tomu, že ŠS je festival českého jazyka a literatury a většinu jejích návštěvníků tvoří pedagogové, postrádám zde pestřejší spektrum vzdělávacích tvůrčích dílen, kde by mohli současní i budoucí učitelé získat novou inspiraci pro moderní kreativní způsob výuky – a tedy přivedení dětí k většímu zájmu o literaturu, po kterém všichni pořád tolik volají.

Učitel snad ani nemusí být dobrý recitátor, ale měl by umět především nadchnout a inspirovat. Nebo se snad pletu?

Náplní většiny dílen je ale vlastně jen sólová práce na přednesu jednoho či dvou zvolených textů (nebo písní) a příprava na závěrečný večer, kde si ti „lepší“ účastníci dílen mají možnost zaúčinkovat. To mi (promiňte) připadá vzhledem k potenciálním možnostem a jedinečnosti takového festivalu trochu málo.

Vlastně se celkově marně pokouším nalézt v dramaturgii ŠS jasnou koncepci a kreativní přístup organizátorů. Co si má vlastně návštěvník ŠS od pobytu slibovat

A ne, že by to za celou Sobotku nikdo neudělal (přestože s projevy v duchu „Vy potvory, proč toho chudáka tak trápíte?“ – a to zcela vážně míněnými – jsme se, bohužel, setkávaly mnohem častěji), ale v závěru chceme (zcela neskromně) pochválit i samy sebe za interiorizaci důvěrně známé otázky, již od jedné účastnice ŠS slyšíme při každé prezentaci neutěšeného stavu čehokoli: „A co s tím budete dělat vy?“

Helča Blahaková a Marta Kiršbaumová

Den s holkami z knihovny

 6.30 – vstáváme. Zíváme, úpíme a nadáváme. S přibývajícím dnem festivalu nám tato část zabírá stále víc času. Když se zvládneme uvést do přijatelné lidské podoby, hodíme do sebe kafe a na půl osmou vyrážíme k „Íčku“. Tam na nás čeká jeden Splavák, nevyspalá hromádka neštěstí (jedno který, teď už si jsou následkem spánkové deprivace dost podobní). Jak už to tak bývá, cizí neštěstí nám připomene, že může být i huř. Pustíme se tedy do tisknutí a skládání nových Splavů, které se vám prodávají u snídaně (většinou). Tenhle proces si během dopoledne ještě párkrát zopakujeme. Následně se přesouváme do knihovny, kde sepisujeme aktuální program dne na nástěnku, kterou stejně nikdo nesleduje (?) a s kterou si vítr celkem brzo poradí. V devět začíná běžný provoz knihovny, jehož hlavní náplní je paradoxně prodej vyřazených knížek (za celých 5 Kč, no nekupte to) a poskytování přístupu na internet (často nepřístupný). Techniku nám doplňuje ještě tvrdohlavá kopírka, po které se návštěvníci ptají víc než po knihách. Jen tak pro zajímavost – ze všech účastníků festivalu si u nás knížky vypůjčilo 15 lidí. Alespoň jsme si je dobře zapamatovaly, taky výhoda... Celý den s hodinovou přestávkou na oběd tedy kopírujeme, prodáváme a odpovídáme na zvědavé dotazy návštěvníků (top 10 vede „Tady se platí ty knížky?“ a „Kde je ta výstava Máchovských variací?“). Snažíme se plnit každé přání, a to hlavně Honzovi, který se čas od času přiznává s nějakým dalším úkolem. Občas se nám to ale nedaří – někdy se zdá, že nějaké knížce narostly nožičky a ona se odebrala kdoví kam, možná někam do luk, kde bychom ji chtěly potkat... trápíme se, trápíme. Někdy to přání prostě splnit nemůžeme. To když si chce paní turistka zakoupit kromě knížek z pětikorunové krabice i další knihy z regálů. V pět hodin zavíráme a konečně se i my vrháme do víru festivalu – chceme si užít alespoň večerní program, když o zbytek jaksi přicházíme. Abyste ale nenabýli mylného dojmu – pro Šrámkovku tuhle oběť přinášíme rády!

Nela Knapová, Lucie Hoferiková

azbukou (kterou pak využívali pro šifrování svých dopisů) a Němcová ho na oplátku podporovala jak duševně, tak materiálně – nezřídka se totiž Fabián Čočka ocitl ve velké finanční tísní, kdy se k němu většina přátel obrátila zády, avšak Němcová stála vždy za ním.

Pak ovšem došlo k rozkolu mezi Bendlem a Fričem (který se mezitím stal vůdcem skupiny okolo *Rachejtli*) – kromě ostatního Frič Bendla považoval za lajdáka –, a zároveň se nepohodly Karolína Světlá a Božena Němcová, a to podle všeho kvůli značnému peněžnímu obnosu, který Němcová Václavu Bendlovi darovala. Fabián Čočka se *Bachčisarajskou fontánou* od A. S. Puškina rozloučil s exotickým romantismem a také vyhrožoval Fričovi, že zanechá své činnosti v *Rachejtlich*.

Rok 1855 (vychází *Babička*) pro Boženu Němcovou není rokem šťastným. Byla již přesycena romantickou rozervaností, především v souvislosti s láskou nucenou (manžel) a láskou svobodnou, které se bohužel s Václavem Bendlem nedomohla (vše reflektuje dílo *Čtyři doby*). Utekla tedy na Slovensko, kde se nechávala inspirovat slovenskými národními pohádkami, nebyla ale kladně přijata. Bendl byl mezitím páterem Štulcem přijat v Českých Budějovicích do kněžského semináře, který jej zajistil materiálně, ovšem důsledkem bylo značné ochladnutí vztahů mezi Boženou a Václavem. Nějakou dobu si ještě psali dopisy, ale Němcová v roce 1859 ukončila i tento korespondenční vztah.

A ještě stručně k *Rachejtlim*: vyšlo dohromady pět svazků, publikovány byly texty jako např. *Květinomluva* nebo *Kávová společnost*. U mnoha článků není jisté autorství.

Čtenář se tedy na pozadí událostí známých ze středoškolského dějepisu dozvěděl o milostných avantýrách jedné z největších českých spisovatelek. I Božena Němcová byla jenom člověk.

Anna Buchalová

Hraní bez hranic

 Šrámkova Sobotka se každoročně stává místem, kde obyčejný návštěvník festivalu získá možnost dozvědět se různá zcela nevídaná fakta týkající se tohoto dvouapůltisícového městečka. Věděli jste například, že před více než čtyřiceti lety zdejší dětský recitační soubor natočil krátký film o zrození Ježíše Krista? Pozor, mluvíme zde sice o odvážných letech 1966–1967, ale zpodobňování křesťanských výjevů tehdy přece jen ještě nebylo tak docela v módě.

Bohužel během včerejšího odpoledního programu došlo k menší změně. Vzhledem k tomu, že se většina návštěvníků Městského divadla chtěla zúčastnit i varhaního koncertu v Oseku, který následoval, se obecnostvo

vzdalo nároku na promítání druhého krátkého filmu *Rakovnická vánoční hra*. Jediný film, který jsme tak měli možnost zhlédnout, bylo tradiční lidové představení *Komedie o hvězdě*.

V prostorách Městského divadla nás více než čtyřicet let stará hra přenesla z parného července do příjemně chladného zimního večera. Recitační soubor Šrámkova domu byl ve své době objeven univerzitním profesorem Janem Kopeckým, který pro něj tuto hru upravil. Je pochopitelně dosti obtížné hodnotit herecké výkony dětských herců obecně, natož takových, jejichž vystoupení je několik desítek let staré. Nicméně bych vyzvedla procítěnost projevu, která byla dle mého názoru podmíněna velice dobrou režii, za níž stála Eva Seemanová. Původní úvod k filmu v duchu šedesátých let vedla „královna dětských srdcí“ Štěpánka Haničincová.

Kulisy povětšinou tvořily vnitřní či vnější zdi Šolcova statku. Kostýmy si členové souboru vyrobili sami, podle vlastních nápadů. Chtěla bych podotknout, jak je mi hloupé označovat je za „děti“, neboť včerejšího představení se několik aktérů zúčastnilo osobně. Byli stejní, ovšem o 44 let starší. Vzpomínalo se, ale ne moc. V éteru bylo cítit mírné dojetí, ale naštěstí ne přehnané.

Trocha soboteckého patriotismu nejspíš občas není úplně od věci. Braňme se přehnanému sentimentu, jeho množství by se mělo odměřovat po kapkách, nicméně nutno dodat, že včera bylo jeho množství zcela odpovídající.

Lucie Šťastná

Odpoledne v Oseku

Včera rtuť teploměru po celý den stoupala do závratných výšin. Po skončení krátkých filmů z archivu ČT se značná část účastníků počala přesouvat, ať již hromadnou dopravou, auty či po vlastních nohách, směrem ke kostelu Nanebevzetí Panny Marie v Oseku, kde se schylovalo k varhannímu koncertu varhanistky a kampanoložky Zdeňky Nečesané. Vzhledem k panujícím vysokým teplotám bylo slavnostní zahájení přesunuto z původně plánovaného prostoru před kostelem přímo do kostela, kde bylo přece jen chladněji. Řeč si na úvod vzal starosta obce Josef Rejman, jenž přivítal pozvané hosty, soboteckého děkana Zdeňka Maryšku, soboteckého starostu Stanislava Tláška, libošovického starostu Josefa Orta a organizátory koncertu. Po něm promluví o historii kostela, zvonice a varhan Josef Jindra a Hana Runžíková. Následně již začalo samotné vystoupení.

Zdeňka Nečesaná vybrala skladby českých autorů z období baroka a klasicismu, poprvé varhany rozezvučela Brixioho *Preludiem v C dur*, celkem se koncert skládal

po skončení spokojeni a odměnili pedagogy bouřlivým aplausem, silně jistě zapůsobila atmosféra, která inscenaci nechyběla.

Martin Vlček

Beatmanovo putování

Milí přátelé, nepřátelé, lidé všímaví, odsuzující, povzbuzující i lhostejní, přijedší účastníci letošní ŠS, případní domorodci čtoucí festivalový plátek, jistě jste letos zaznamenali zvýšený počet osob pohybujících se po vesnici s bílou holí, který můžeme vyčíslit na jeden lidský kus.

Ano, Beatman se při příležitosti oslav své páté účasti na festivalu (pod lehkým nátlakem) rozhodl ovládnout všechny trasy potřebné k sobotecké samostatnosti:

3. 7. aklimatizace v Sobotce,
4. 7. psychická příprava na emočně, fyzicky i sociálně náročné podmínky následujících dní,
5. 7. nácvik tras: ubytování – jídelna; jídelna – ubytování,
6. 7. procvičování tras: ubytování – jídelna; jídelna – ubytování, nácvik tras: jídelna – spořitelna; spořitelna – jídelna; spořitelna – zahrada; zahrada – spořitelna,
7. 7. procvičování tras: ubytování – jídelna; jídelna – ubytování; jídelna – spořitelna; spořitelna – jídelna; spořitelna – zahrada; zahrada – spořitelna, osvojení tras (tj. přemístění se bez zásahu druhé osoby): spořitelna – jídelna; jídelna – spořitelna,
8. 7. nácvik tras: jídelna – sokolovna; sokolovna – jídelna; spořitelna – sokolovna; sokolovna – spořitelna, (intenzivní) procvičování tras: ubytování – jídelna; jídelna – ubytování, osvojení tras: spořitelna – zahrada; zahrada – spořitelna, opakování osvojených tras: spořitelna – jídelna; jídelna – spořitelna,
9. 7. osvojení tras: ubytování – jídelna; jídelna – ubytování a sokolovna odevšad a všemi směry, opakování všech osvojených tras.

Nezbývá než hlavnímu aktérovi pogratulovat k úspěšnému zvládnutí vytyčeného úkolu, popřát mu, aby za rok, jenž nás od příští ŠS dělí, všechny trasy nezapomněl, všem náhodným ochotným kolemjdoucím poděkovat za pomoc s nasměrováním v okamžicích ztráty vodící linie...

Beseda o historii a křížová cesta

 Noční vyvrcholení učitelských dílen probíhalo v malém sálu sobotecké Sokolovny. Již od počátku mě zajímalo, jak bude vyřešen problém s nepříliš velkým prostorem. Nebyl. Lidé seděli, stáli, a to nejenom na svých nohách, stejně se však na začátku do sálu ani nevešli a v hloučcích postávali na boku či přede dveřmi. Chápu, že prostor byl pro scénickou úpravu vhodný, ale myslím, že vzhledem k tomu, že vysoká účast publika dala se očekávat, stálo by příště za to zvážiti přemístění do místa pro diváky vstřícnějšího.

Večer uváděla Hana Kofránková. Již na počátku oznámila rozložení do dvou částí – v první měli jsme se dozvědět něco o historii Šrámkovy Sobotky, ve druhé měli přítomní pedagogové předvést výsledek svého týdenního úsilí. Uvítána tedy byla Marie Nýdrová, pamětnice padesáti ročníků soboteckého festivalu. Tato téměř devadesátiletá dáma (o svém věku sama mluvila, a užívala ho ve svém vyprávění, dovoluji si tedy zmínit ho, ač je toto na hranici bontonu) usedla, získala lavici a ujala se slova. Marie Nýdrová je na svůj věk velmi vitální. V průběhu svého vyprávění sdělila nám, že při svém vysokoškolském studiu měla ve věku 44 let značné problémy s fonetikou, dozvěděli jsme se, jaké bylo téma její diplomové práce (*Práce s dětmi s lehkou mentální retardací nonverbálním způsobem*), kdy si nejvíce užila paní profesorky Hejnové, a spoustu dalších zajímavých informací. Negativem této části večera byl malý časový prostor pro ni určený. Myslím, že paní Nýdrová též byla názoru, že by si zasloužila času výrazně více. Jsem tedy jednoznačně pro to, aby příště měla paní Nýdrová vlastní bod programu – pokud možno v některém z velkých sálů, jelikož účast jistě bude hojná – a my si mohli dosyta vychutnat pouť časy minulými. Všichni účastníci večera se mnou jistě budou souhlasit.

V druhé části večera vystoupila skupina pod vedením Hany Kofránkové se scénickým čtením knihy Martiny Komárkové *Modlitebník*. Kniha vznikla jakožto reakce autorky na cyklus obrazů Michaila Ščigola *Křížová cesta*, na knize se podílel i grafik Ondřej Klos. Vypráví příběh mladého kněze, jenž byl v noci ze 13. na 14. dubna 1950 odvezen příslušníky STB do internačního tábora (Akce K) a vedl si poté vlastní deník s obrazy a texty. Jest třeba oceniti scénu, jež se skutečně povedla, jednoduché sezení se svíčkami bylo doplněno promítáním Ščigolových obrazů, výrazným objektem v pravé části scény byl jakýsi kovový válec, bušením na nějž byly oddělovány jednotlivé scény, navíc poskytoval i náhražku hudebního doprovodu, jež celkové náladě představení seděla. Při čtení se bohužel projevila nevyrovnanost výkonů jednotlivých interpretů. Režijně viditelně panovala snaha toto sladit, což se podařilo jen částečně, vedlejším produktem navíc bylo smytí osobitosti mluvčích, kvůli čemuž posléze představení trpělo jednotvárností. Diváci však byli

z devíti skladeb. Po doznění poslední ze skladeb sklídila éterická interpretka bouřlivý potlesk a pronesla krátkou řeč o historii varhan samotných. Bohužel se na koncertě projevilo, což i sama umělkyně zmínila, to, že na varhany posledních padesát let nikdo nehrál a ani se o ně příliš nestaral, jejich zvuk pak skutečně nebyl zrovna optimální. Spojení koncertu s povídáním o obci a památkách v ní považuji za dobrý nápad, příště by však chtělo u mluvčích přidat na hlasitosti, v zadních řadách nebylo slyšet téměř nic. Na to, že kostel i varhany vyrobené Františkem Gottwaldem jsou kulturními památkami, je jejich stav smutný. Kostel sám je v desolátním stavu, a ačkoliv svému církevnímu účelu již neslouží, opravu by si jistě zasloužil. Obzvláště opadaná omítka nad oltářem budí pocty zmaru. Otázkou též je, zda by koncert lépe nevyzněl v nočních hodinách než v parném odpoledni. Celkově však snaha organizátorů o úspěch akce i přes špatné materiální podmínky byla úspěšná a ten, kdo se do Oseku vypravil, neprohloupil.

Martin Vlček

Autorské čtení Jonáše Hájka

 Když jsme si předevčírem na schůzce redakce, stejně jako každý den, rozdělovali úkoly, přišel jsem pozdě. Sháněl jsem totiž po celé Sobotce Jonáše Hájka, abych mu mohl dát přečíst rozhovor, který jsme ten den spolu udělali, neboť ho chtěl autorizovat. Když jsem konečně dorazil do redakce, bylo mi sděleno, že mě s tímto mladým českým básníkem, oceněným cenou Jiřího Orteny, čeká ještě jedno setkání – budu totiž psát recenzi na jeho autorské čtení, které proběhne v pátek odpoledne na zahradě Šrámkova domu. Musím přiznat, že jsem z toho byl... rozpačitý.

Už letmý pohled na zahradu naznačoval dvě věci: jednak to, že v pátek již návštěvníci festivalu nejsou plně při síle a nenavštěvují všechny body programu, které jsou k máni, jednak to, že jméno Jonáš Hájek zřejmě není dokonalým lákadlem. Skutečných návštěvníků čtení bylo cca 20, zbytek osazenstva tvořila opilá partička (1 stůl), hladová partička (2 stoly) a šéfredaktorka Splav!u, dopisující svůj článek (1/2 stolu). Zbylí, kteří byli nahnáni co nejbližší k pódiu, aby autor „neměl pocit, že mluví do prázdna“, vyslechli přibližně 45 minut recitace a odpovědi na otázky, co si Hájek myslí o kvalitě druhých sbírek zazářivších autorů, jak pohlíží na kritiku své první knihy *Suť* a co soudí o současné básnické skupině Fantasia.

Poté, co autor vzal do ruky svou druhou knihu *Vlastivěda* (vydanou nakladatelstvím Fra letos v květnu), uslyšeli jsme několik nedlouhých básní. Hájkova poezie je osobní, stručná a zkratkovitá, ovšem velmi těžko stravitelná. Například já jsem ji nestrávil. Hodnotit poezii jako

takovou je mi sice trochu zatěžko, nicméně když se mi něco nelíbí, poznám to dokonale. S přibývajícimi odrecitovanými kousky jsem postupně zjišťoval, proč mě Jonáš Hájek nezaujal. Jeho verše jsou prázdné a suché, myslím si zkrátka, že kdo na poslední letošní autorské čtení nedorazil, o mnoho nepřišel.

Michal Sedláček

Proč nemohu nadšeně chválit večer dílen

Na večer dílen chodím, protože se to dělá. Pokaždé si zde najdu jedno či dvě světlá místa, ale jako celek se mi nelíbí zatím nikdy. Proč?

Rozeberu-li program podle typu jednotlivých čísel, mohu vymezit několik skupin:

- *Děti.* Bezprostřední, přirozené, vždy výborně vedené. Velmi světlé místo.
- *Zavedené recitátorské celebrity.* Dobře vybrané a skvěle přednesené texty. Vrchol dospěláckého programu. Všichni je máme rádi, ale na druhou stranu už jde o „hotové“ umělce – čím více se dá Rozbořilů, tím méně prostoru zbude na předvedení zajímavých pokroků řadovějších účastníků dílen.
- *Příjemná překvapení.* Neznámá tvář, originální text a relativně příjemný přednes s drobnými chybami, které jí rádi odpustíme.
- *Křenící se dívky.* Afektovaný přednes s permanentně uculeným výrazem. Nevím, zda se tomu úsměvu učí v dílnách, nebo zda se s ním už narodily, ale mě osobně extrémně odpuzuje. Příbuzný a téměř stejně zoufalý typ představují *Pateticky tragické dívky*.
- *Šeď.* Nevýrazný text, nevýrazný přednes, tréma, chyby. Sejde z očí, sejde z mysli.
- *Šlupkovci.* Hudba člení šeď, probouzí obecenstvo. Pokud šlupkovec nemá zajímavý hlas (pak by šel zařadit i mezi *Příjemná překvapení*), člověk zjistí, že nakonec stejně vnímal hlavně to piano.
- *Hromadné číslo na závěr.* Opáčko ze zhlédnutých tváří, obvykle s pokusem o žertovný moment.

Večer dílen jako celek nemůže být dokonalý prostě z povahy věci. Kvalitních účinkujících je velmi omezený počet, a tak nemohou sami naplnit celý program. Chválit ty ostatní za snahu, to je jako psát prvňáčkovi do vysvědčení velkou jedničku – v pomaturitním věku už je to jaksi trapné. Výběr textů je dán vkusem účinkujících,

a tak k sobě jednotlivá čísla příliš nepasují. Pokus o vnesení jednotlivých prvků obvykle dopadá rozpačitě: letošní blok o Lori se mi celkem líbil, nechápu ovšem, co dělali v máchovském ročníku ti chasidi. V zásadě je večer dílen pokaždé úplně stejný – ve Splav!u bychom tak mohli psát recenze nanejvýš o tom, do jaké skupiny se kdo ten který rok zařadil. Milí účinkující, chcete to opravdu vědět?

Tereza Botlíková

Dějà vu?

Večer dílen se už každoročně stává jakýmsi signálem, že se Šrámkova Sobotka blíží do finále. Studenti předvedou, co se za celý festivalový týden stihli naučit. V některých případech se to dá hodnotit jako zjevný pokrok, v některých holt už nikoliv.

Co bych však programu vytkla hned v úvodu, je jeho až zarážející neměnnost. Jako vždy se začalo vystoupením dětské dílny, což je pochopitelné, neboť pro samotné dětské herce je jistě lepší, že už mají své povinnosti za sebou, a mohou se tak se svými rodiči věnovat zbytku programu. Následovala společná píseň účinkujících, jednotlivé recitace prokládané písněmi a nakonec... ano, hádáte správně, společná píseň.

Jistě není snadné vytvořit program večera tak, aby odpovídal potřebám protagonistů a zároveň vyhovoval i divákům. Alespoň minimální snaha o změnu zavedeného schématu by ovšem čas od času jistě nebyla na škodu. Třeba by večery dílen z jednotlivých let divákům méně splývaly.

K samotnému programu nemám zásadní výhrady. Předně bych pochválila snažení dětské dílny, které má každoročně ohromný úspěch. Zaslouženě, protože se jediná ukazuje jako příjemně neotřelá a bez nadsázky vnáší do sálu spořitelny čerstvý vzduch. Z řad studentů bych vyzvedla výkony dvou nejmladších akterek, Terezy Slámové a Anny Rauschové, která se připomněla svým malým baletním výstupem ze slavnostního zahájení. Tomíčková kritika *Máje* v podání Sofie Karpowiczové mě zaujala již na sobotním uvedení studentských dílen. Své vystoupení však Karpowiczová ještě vypilovala a včera jsme tak byli svědky vyzrálé a příjemně znějící recitace.

Přednes těchto konkrétních dívek zněl přirozeně a obešel se bez přílišné afektovanosti. Tě se bohužel někteří aktéři (nebo spíše aktérky) naprosto nedovedou vyhnout. Nechci shazovat činnost lektorů dílen ani snahu samotných studentů, přece jen vůně z okýnka je až příliš lákavá. Nároky by se však klást měly a latka pro studenty by neměla být nastavena příliš nízko.

Šlupka kvalitní jako vždy.

Lucie Šťastná

